

2. „Mycosis astacina“ povzročena po plesnobi podobnih organizmih z vrste Saprolegniacej. Ta bolezen nahaja se pri posameznih rakih navadno v zabojih, v katerih se raki spravljajo, imenovani profesor pa jo je sam umetno napravil, sicer pa se je opazovala na mnogo krajih ob reki Oder.

3. Zastrupenje vode, to je tretji vzrok kuge med raki, katero povzročijo tovarne barvarske, strojarske, pivarne, pa tudi vsakovrstne druge nesnage iz stranišč, gnojišč in odtokov iz večih mest itd.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarske izkušnje.

Lišaji pri teletih,

ki se redé, se dostikrat prikažejo in nahajajo se hleva, v katerih one lišaje naleze živina zaporedoma in celó ljudje jih staknejo, izrekoma otroci, ki se radi plazijo krog telet. Sam sem videl vlani otroke ene družine, ki so bili tako lišajasti, da so na glavi zgubili skoraj vse lase.

Ne gledé na to, da taka bolezen zeló kazi unanost živali, jo tudi zamori v rasti in v večem gospodarstvu je vsled tega na vse strani škoda velika.

Zatorej je zeló paziti na to bolezen, in ako bi se prikazala pri eni živali, treba jo je koj privezati posebej in je varovati vsake dotike z drugo živaljo. — V prvi vrsti paziti je na to, da se lišaji ne prenesó na druge živali po krtačah, štrigljih itd., in v ta namen je treba, da se vse one priprave do dobrega osnažijo z vročim lugom, in da se zdrave živali ne snažijo z ono pripravo, s katero so se snažile bolne. Vrh tega pa se morajo osnažiti verige, vrvi, truge in sploh vsa hlevska oprava.

Lišaji sami zmivajo se tudi, pa previdno, z lugom, in ako bi to ne pomagalo, umivanje z zrejeno karbolsko kislino. — Pa treba je strajnosti in potrpežljivosti, ker bolezen je navadno trdovratna.

Pojasnilo

k „posvetovanju književnega in gospodarskega odseka Matice Slovenske

19. dan januarija 1884.“

V 4. listu „Novic“ se 23. t. m. uradno poroča, da je Matičin odbornik gosp. prof. Šuklje predlagal: „naj se izvoli odsek 3 članov ter naj izdelava organično premembo pravil do prihodnje odborove seje ne oziraje se na nasvete gosp. Raića, kateri se mu zdijo v mnogih ozirih prenapeti.“

Da morejo p. n. matiçarji sami o svojih nasvetih soditi, dovoljujem si jim je s tem naznaniti.

Nasveti o premembi, I. pravil:

„§. 12. Občni zbor voli 18 odbornikov, in sicer posebej a) 10 v književni odsek, ki morajo vsi književniki biti; b) 5 v gospodarski odsek, in c) 3 preglednike računov. Vsi odborniki morajo stanovati v Ljubljani.“*)

§. 13. Ves odbor (a, b, c) voli prvosednika iz književnega odseka po listkih; blagajnika iz gospodarskega odseka tudi po listkih in tajnika. Tajnik bodi odbornik, če je le mogoče. Dalje še voli

*) Nasvetovalec tudi ne nasprotuje zdanjemu številu 40 odbornikov, pač pa si ne vé od nekaterih odbornikov nasvetovanega števila samo 15 odbornikov tolmačiti.

ves odbor prvosednikova namestnika po listkih, in sicer enega iz književnega, drugega iz gospodarskega odseka; zadnji je ob enem prvosednik gospodarskemu odseku.

§. 18. Od Matičinih dohodkov se vsako leto deseti del prišteje Matičini glavnici.

II. opravnega reda.

§. 15. Književni odsek določuje pisateljem nagrado, in sicer za izvirna dela 25—35 gold., za prestave pa 12—18 goldinarjev za tiskano polo, dokler nima Matica 100.000 gold. premoženja. Pozneje pa se lahko nagrada zviša.

§. 26. c) Pregledniki računov imajo vsaj štirikrat na leto nenadoma blagajnico in račune pregledati, ravno tako računске knjige in denarni dnevnik, ter imajo v denarnem dnevniku navesti, v kakem redu so našli računске knjige, račune in blagajnico.

§. 28. Prvosednik prebira vsa važnejša pisma, ki gredo iz odbora, ter podpisuje vsa društvena pisma in oznanila z enim odbornikom, navadno s tajnikom. Vse pobotnice in račune pa podpisuje prvosednik gospodarskemu odseku. Zapisnike odborovih sej podpisujejo vsi pri seji navzoči odborniki, in sicer zapisnike odborovih sej književnega odseka odborniki tega odseka, zapisnike odborovih sej gospodarskega odseka pa navzoči odborniki gospodarskega odseka. Zapisnike občnega zbora in skupnih (= odborovih) sej pa podpišejo vsi odborniki.

§. 31. Blagajnik Matičin imetek nalaga na obresti in ne sme nad 100 gld. imeti v svoji zasobni blagajnici.

§. — Pregledniki računov zahajajo k sejam gospodarskega odseka, v kojih se razgovarja o njihovem poročilu.

V Ljubljani 15. prosinca 1884.

Ant. Raić.“

Životopisne črtice.

Knez-nadžkof goriški

dr. Andrej Golmajer.

V dolžnost si štejem, bralcem „Novic“ podati obširnejši životopis slavnega našega rojaka, nadškofa goriškega dr. Andreja Golmajerja, akoravno nekoliko zakasnjeno, prepričani smo, da s tem vstrežemo enako svojim slovenskim rojakom, kakor tudi prečastitemu pisatelju životopisa gosp. G. Raicevichu, Dobrovčanu, kapiteljskemu dekanu prvostolne cerkve v Zadru, kateremu je pokojni nadškof, kakor pravi pisatelj, „izkazoval ljubezen in dobrote“.

Gospod pisatelj piše: „Spisal sem te vrste, ker sem hotel ustreči nekaterim vrednim svojim prijateljem in pa da jih lahko porabi kot kroniko, kdor bi hotel pisati goriške cerkve zgodovino, ki bi bila gotovo zanimivša, kakor se navadno misli. Naj bode ta spis poslednji spominek in izkaz hvaležnosti do obžalovanega knezo-nadžkofa goriškega dr. Andreja Golmajerja, ki ga je nedavno smrt ukradla častečemu in odkritosrčno ljubečemu ga ljudstvu, mnogim znancem in prijateljem. Pisal sem, da sem si potolažil dušno bridkost; solze, ki so kapale na papir — ne vem, ali mi jih je izsilila bolest, ali sinovsko-vdana hvaležnost.“

Nadrobno ne bo ta životopis, da mi ne bode treba ponavljati reči in dogodkov, ki so enaki pri vseh, ki so se odmenili za duhovski stan; tudi mi ni treba navajati zgodovinskih epizod, ker ni živel častiti rajniki v izrednih okoliščinah in ni uplival očitno na duhá in gibanje svojega časa.